

*„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”
/KAZINCZY/*

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”

nyelvhasználati verseny országos döntőjére

a szakképző iskolai versenyzők

számára

Sátoraljaújhely

2017

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

„Az irodalomra-eszmélésem első perceitől fogva egyre jobban vonzódom Arany Jánoshoz; költészete az idő – s benne az én életem – teltével mind tisztább s maradandóbb fényel ragyog.” /Buda Ferenc/

- a)
- b)
- c)
- d)

2. Minél pontosabban nevezze meg az aláhúzott toldalékok fajtáját!

„Végezetül azt mondomu: nem félteni kell anyanyelvünket, hanem sokkal jobban kell szeretni.” /Nagy Gáspár/

- a)
- b)
- c)
- d)

3. Az alábbi meghatározásokat olyan szólásokkal fejezze ki, amelyekben testrész(ek) szerepel(nek)!

- a) Egyszerre örül és szomorkodik.
- b) Gyorsan dolgozik.
- c) Egész nap rosszkedvű.
- d) Alaposan megszidják.
- e) Kifecsegi a titkot.....
- f) Megsértődik.
- g) Beszédessé válik.
- h) Beleszól, beleavatkozik valamibe.

4. Toldjuk meg egy-egy szótaggal!

Ha az első meghatározás megoldását jelentő szóba beletoldunk egy szótagot, megkapjuk a második meghatározás megoldását.

Pl. élelmes – szemes – szégyenlős – szemérmes

- a) az egyik égtáj – – igény árucikkre –
- b) kocsikalkatrésze – – elegy –
- c) ház része – – abrosz –
- d) kis domb – –politikai vezetés, irányítás –

5. Értékelje a nyelvi illem, az érintkezéskultúra szempontjából a következő megtörtént eset két szereplőjének (postai alkalmazott – ügyfél) viselkedését!

A postán. A „szokásos” sorállás. Végre sorra kerülök. A sorszám, az azonosító kártya, a levelek – mindent rendben előkészítettem.

– Jó napot kívánok! Elsőbbséggel kérem szépen!

– Ja! – kapom, mintegy a nyugtázás jeleként.

A postai alkalmazott fiatalember teszi a dolgát: „felbélyegez”, számlát ad, elteszi a forintra kiszámolt feladási díjat, majd rám néz:

– Egyéb óhaj, sóhaj, panasz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. A kar szó mondatba foglalásával adja meg hat különböző jelentését!

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)

7. Mit jelentenek az alábbi szavak? Jelentésük körülírásával vagy rokon értelmű szavakkal tegye egyértelművé!

a) paktum.....

b) pepecsel.....

c) süvölvény.....

d) ukmukkfukk.....

8. Fejezze ki *játék*- előtagú összetétellel az alábbi meghatározásokat!

a) Sportpályán rendszerint mésszel festett vonalakkal elhatárolt rész.

= _____

b) A szabályok megtartására ügyelő, megfelelően képezett személy.

= _____

c) Leküzdhetetlen vágy valamely szerencsejáték üzésére.

= _____

d) Sporthatóság, sportorvos által kiadott igazolás, amely feljogosít a versenyeken való részvételre.

= _____

9. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint a példamondatot!

Készítse el az ágrajzát is!

„Irodalmunk korszakos költőfejedelme 1817-ben Nagyszalontáról indult el földi utazására.”

/Kozma Dezső/

10. Értelmezze az alábbi közmondásokat!

a) Akárméddig neveled a libát, csak lúd lesz belőle.

.....

b) Aki jó magot vet, jó aratást vár.

.....

c) Szép a rózsza, de szúrós a tüskéje.

.....

f) Egy rohadt szőlőszem egész gerezdet megveszt.

.....

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket is – a következő tagolatlan szövegben!

Károli Gáspár nevéhez fűződik az első teljes magyar nyomtatott Biblia lefordítása és kiadása mégis keveset tudunk róla úgy tűnik azért mert szándékosan a háttérbe vonult nem írt naplót vagy önéletrajzot nem készítette el az arcképét s a tanítványok sem állítottak neki emléket 1586 ra készen állt maga a szöveg amelyet írődeákokkal lemásoltatott s nekilátott a végső szerkesztésnek javításnak és kiegészítésnek a teljes Biblia nyomása 1590 július 20 án fejeződött be

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* című rádióműsor megfejtéseiben alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit!

Julius Haynau írja az osztrák császárnak: Szilárd meggyőződés, hogy ez az egyetlen mód intő példát szolgáltatni minden eljövendő forradalomnak.

13. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint a következő mondatokat!

a) „Arany János ismeri a határait, és nem akarja túllépni, nem akar idegen területre lépni, hogy megőrizze lelke függetlenségét.” */Szerb Antal/*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) „Péchy Blanka nyolcvanon túl volt már, amikor a rádióban megindult a Beszélni nehéz! sorozat, amely körül néhány éven belül országos mozgalom épült.”

/Deme László/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Javítsa az alábbi mondatok nyelvhelyességi hibáit!

a) A földrengés miatt az út eldeformálódott.

.....

b) Úgy döntött, kiad mindent a médiáknak.

.....

c) A magyar nemesek sérelmi politikát használtak az országgyűlésen.

.....

d) Démoszthenész philippákat mondott-írt a makedón uralkodó ellen.

.....

